

elämäkerta laajan kirjallisen jäämistön jälkeensä jättäneestä kirjailijasta. Haastetta lisää se, että hänestä on jo olemassa perinpohjainen, kanonisoitu elämäkerta ja että hän innoittaa yhä uusia tutkijoita. Lisäksi kohde itse kirjoitti elämäkertoja koskevia esseitä ja arvosteluja sekä teoksia, joissa leikitteli lajin konventioilla.

Virginia Woolfin (1882–1941) elämäkerran tänä vuonna julkaissut Alexandra Harris on ollut hyvin tietoinen muun muassa siitä, että hänen teoksensa suppeus voi herättää ihmetystä ja vastustusta. Arvostelijat näyttävätkin tarttuvan ensimmäiseksi elämäkerran ihanetta koskeviin kysymyksiin – kuinka yksityiskohtaisesti ja perusteellisesti sen tulee johdattaa kohteen elämään vai riittävätkö elämän ja tuotannon kannalta keskeiset käännteet? Entä millaisen valta-aseman eri ratkaisut tutkijalle suovat?

Harris tuntee hyvin Woolfista tehdyn tutkimuksen ja kiittää nöyrästi Hermione Leetä, jonka kirjoittama elämäkerta ”Virginia Woolf” (1996) on tähän kohdistuvan tutkimuksen ohittamattomia kulmakiviä. Harris on myös liittänyt teokseen luvun ”Afterwards”, jossa eritellään Woolfin tuotannon tekijänsä kuoleman jälkeistä elämää, hänestä tehtyä tutkimusta ja tarjotaan vinkkejä lisälukemistoksi. Näistä käy hyvin esiin se, miten erilaisin painotuksin tätä vuonna 1941 kuollutta kirjailijaa on lähestytty.

Harris on kirjoittanut Woolfista myös kiitellyssä tutkimuksessaan ”Romantic Moderns” (2010). Siinä hän osoittaa, kuinka kokeellisen, rajoja rikkovan ja kansainvälisen modernismin rinnalta on löydettävissä 1930–1940-luvulla kansalliseen perinteeseen, luontoon ja ”kotiin” kääntynyt modernismi. Yhtenä esimerkkinään hän tulkitsee Woolfin romaania ”Between the Acts” (1941).

Elämäkerran johdannossa Harris ilmaisee selkeästi, millaisille luki-

Virginia Woolfista – lyhyesti ja innostuneesti

Alexandra Harris: Virginia Woolf. Thames & Hudson 2012. 191 s.

Vaatii rohkeutta julkaista vain 191-sivuinen ja runsaasti kuvitettu

joille hän on kirjansa kirjoittanut. Se on tarkoitettu ensimmäiseksi portiksi Woolfia entuudestaan tuntemattomille ja kutsuksi tutustua tämän, usein vaikeaksi luonnehditun kirjailijan tuotantoon. Woolfia ei pidä pelätä. Harris toivoo myös kykenevänsä herättämään uusia ajatuksia kirjailijan entuudestaan jo hyvin tunteissa. Hän huomauttaa, että tutkimuksen teossa on sekä teleskoopilla että mikroskoopilla omat roolinsa ja että kiteyttäminen saattaa rikastaa kohteesta uusia puolia.

Harris muistuttaa, että elämäkerran kirjoittaminen on muuttuva, ellei jopa päättymätön prosessi ja että jatkotutkimus tulee varmasti muuttamaan myös hänen omia painotuksiaan. Emme koskaan kykene antamaan aukotonta, täydellistä kuvaa toisesta ihmisestä. Harris kritikoi Woolf-tutkimusta toteamalla, että tämän laaja kirjallinen jäämistö päiväkirjoineen ja kirjeineen houkuttelee puoleensa, mutta siinä piilee myös vaara. Jäämistö luo harhakuvan siitä, että tutkijoilla on hallussaan kaikki tarvittava todistusaineisto, minkä johdosta jotkut heistä ovat päätyneet esittämään suoraviivaisia tulkintoja hyvinkin henkilökohtaisista kysymyksistä.

Teos etenee kronologisesti ja etenemisvauhti on kiivas. Se jakaantuu kymmeneen, vuosimäärältään eripituiseen lukuun. Esimerkiksi "A Writer's Holiday, 1927–1928" käsittelee vuosia, jolloin Woolf ilotteli kirjoittamalla elämäkerroilla leikittelevän romaanin "Orlando" sekä kirjoittavien naisten ehtoja pohtivan esseen "A Room of One's Own". Kronologiaa rikkoo se, että tutkija tuo esiin, miten koettu on mahdollisesti saanut ilmaisuksensa Woolfin tuotannossa. On tunnettua, että Woolf kärsi ajoittain syvästä masennuksesta ja sen vastainen kamppailu oli merkittävä osa hänen elämänsä. Elämäkerta on vahvasti myös kertomus kirjoitta-

misesta, oman tyylin löytämisestä koviakin ponnisteluja vaativana työnä, kirjailijuudesta ja kirjallisuuden merkityksestä elämän kannattelijana.

Harris välttää tiukkoja määritelmiä ja leimoja. Hänen esittelemänsä Woolf oli elämän juhlistaja, väsymätön työskentelijä ja ympäristönsä tarkkailija. Harrisin mukaan Woolf, jolla ei ollut muodollista klassista koulutusta, saattoi tuntea itsensä ulkopuoliseksi mutta näki myös ulkopuolisuuden suomat mahdollisuudet.

Tunnustan suhtautuneeni aluksi epäillen teoksen eloisuuteen ja helppouteen, ja jouduin kysymään itseltäni, onko helppo mielestäni samaa kuin pintapuolisuus. Harris onnistuu saamaan minut puolelleen. Hän on taitava tiivistäjä, kirjoittaa kauniisti ja ymmärtävästi. Samalla tavoin myös Woolf-tutkija Rachel Bowlby suopuu kritiikissään Harrisille. Hän aloittaa arvostelunsa niin, että se tuntuu tyrmäykseltä. Pian hän kuitenkin toteaa, että aikaamme näyttää hyvin sopivan teos, joka ei pakota lukijaa seuraamaan kohdettaan minuutti minuutilta.

Bowlbyn mukaan Harris ei suinkaan tarjoa omaperäistä versiota Woolfin elämästä, mutta teos toimii – tekijänsä tavoitteiden mukaisesti – opaskirjana "usein vierailtujen paikkojen ensikertaisille kävijöille". On helppo yhtyä arvostelijaan, kun hän toteaa Harrisin tarjoavan innostavaa luettavaa ja houkuttelevan lukemaan sekä Woolfia itseään että hänestä tehtyä tutkimusta. Aineistosta ei tule olemaan puutetta.

– RITVA HAPULI